

Sygn. akt I PK 180/17

POSTANOWIENIE

Dnia 25 lipca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z powództwa J.S. przeciwko [...] Przedsiębiorstwu Komunalnemu Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

o nagrodę jubileuszową,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 25 lipca 2018 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w C.

z dnia 9 marca 2017 r., sygn. akt IV Pa .../15,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2) zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2025 zł (dwa tysiące dwadzieścia pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w C. wyrokiem z dnia 9 marca 2017 r. zmienił zaskarżony apelacją powoda J.S. wyrok Sądu Rejonowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w C. z dnia 17 czerwca 2015 r. w ten sposób, że zasądził od pozwanego [...] Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. w S. na rzecz powoda kwotę 59.418,20 zł tytułem nagrody jubileuszowej z odsetkami za czas opóźnienia w ustawowej wysokości, liczonymi od dnia 28 września 2011 r. oraz kwotę 2.971 zł tytułem zwrotu kosztów procesu przed Sądem pierwszej instancji, odrzucił apelację co do kwoty 24 gr, oddalił

apelację co do kwoty 56 gr, a także zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 4.996 zł tytułem zwrotu kosztów procesu przed Sądem drugiej instancji.

Pozwane przedsiębiorstwo [...] wniosło do Sadu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 9 marca 2017 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie przepisów postępowania, to jest: art. 233 § 1 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c. i art. 386 § 4 k.p.c., a także naruszenie prawa materialnego, to jest: art. 128 § 2 pkt 2 k.p., art. 241²⁶ § 2 k.p., art. 65 k.c. w związku z art. 300 k.p. i art. 378 § 1 k.p.c., art. 56 k.c. i art. 8 k.p.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na potrzebę wykładni art. 128 § 2 pkt 2 k.p., budzącego wątpliwości co do tego, „czy osoba, która została odwołana z funkcji prezesa zarządu komunalnej spółki z o.o., a jednocześnie jest zatrudniona w tejże spółce nadal na stanowisku prezesa zarządu, nadal jest pracownikiem zarządzającym zakładem pracy w imieniu pracodawcy, w rozumieniu tego przepisu?”.

Ponadto, zdaniem skarżącego, jego skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ponieważ „nie ma najmniejszych wątpliwości co do faktu, że powód po odwołaniu go z funkcji prezesa zarządu pozwanej spółki był nadal pracownikiem zarządzającym i imieniu pracodawcy zakładem pracy, o czym świadczy zapis w umowie o pracę. Powód był zatrudniony na stanowisku prezesa zarządu, z tym stanowiskiem wiązały się wszelkie uprawnienia i kompetencje do zarządzania całym zakładem pracy w imieniu pracodawcy”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek

o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie (sporządzone odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Należy też przypomnieć, że zgodnie z dotychczasowym orzecznictwem Sądu Najwyższego, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na potrzebę wykładni przepisów prawa wymaga od skarżącego nie tylko określenia, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ale także wskazania, na czym polegają poważne wątpliwości związane ze stosowaniem tych przepisów, lub przedstawienia rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Ponadto, konieczne jest opisanie tych wątpliwości lub rozbieżności, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2003 r., II UK 184/03, z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, czy też z dnia 17 grudnia 2007 r., I PK 233/07). W przypadku powoływania się na rozbieżności w orzecznictwie konieczne jest także, choćby przykładowe, wskazanie orzeczeń, w których ten sam przepis prawa byłby odmiennie wykładany. Podkreślenia wymaga również to, że nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), analogicznie jak nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02,

OSNP-wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

W ugruntowanym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się również, że skarga jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, a oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437) i jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1963 r., II CZ 3/63, OSPiKA 1963 nr 11, poz. 286). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695).

Zdaniem Sądu Najwyższego, oceniany w niniejszym postępowaniu wniosek skarżącego o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej określonych kryteriów.

Sąd Najwyższy zauważa przede wszystkim, że skarżący z jednej strony powołuje się na potrzebę wykładni art. 128 § 2 pkt 2 k.p., z drugiej zaś strony, w istocie łączy tę przesłankę przedsądu z oczywistą zasadnością skargi, która ma wynikać z niebudzącego – jego zdaniem – wątpliwości spełniania przez powoda przesłanek określonych w tym przepisie również po odwołaniu go z funkcji prezesa zarządu. Tymczasem, już tylko z samej istoty ustawowych przesłanek przedsądu, przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c., wynika, że co do zasady nie mogą one występować jednocześnie. Jeżeli bowiem w sprawie rzeczywiście występuje

potrzeba dokonania wykładni przepisu budzącego poważne wątpliwości interpretacyjne, od której przeprowadzenia zależy wydanie prawidłowego orzeczenia co do istoty sprawy, to z natury rzeczy ewentualny błąd orzeczniczy popełniony przez Sąd drugiej instancji nie może mieć charakteru oczywistego i podstawowego. Skarga kasacyjna nie może być, z kolei, uznana za oczywiście uzasadnioną, jeżeli o występowaniu tej przesłanki miałoby świadczyć naruszenie przepisów prawa, których wykładnia nasuwa tak duże wątpliwości, iż konieczne jest ich wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy (por. pośród wielu postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2011 r., II PK 247/10, LEX nr 1274964).

Niezależnie od powyższych stwierdzeń, Sąd Najwyższy dostrzega i to, że skarżący, uzasadniając potrzebę wykładni art. 128 § 2 pkt 2 k.p., ogranicza się wyłącznie do sformułowania przedstawionego wyżej pytania, natomiast w ogóle nie wyjaśnia, na czym polegają poważne wątpliwości związane ze stosowaniem tego przepisu, zwłaszcza w okolicznościach faktycznych ustalonych przez Sąd drugiej instancji. Nie przedstawia też własnej propozycji interpretacyjnej. Wspomnianemu pytaniu nie towarzyszy więc jakikolwiek wywód prawniczy, który potwierdzałby poważne, jak tego wymaga art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., wątpliwości wykładnicze.

Ostatecznie Sąd Najwyższy stwierdza również, że wykładnia art. 128 § 2 pkt 2 k.p. była wielokrotnie przedmiotem jego rozważań i ma obecnie utrwalony charakter. Dla przykładu można zaś przytoczyć pogląd prawny wyrażony w wyroku z dnia 18 października 2011 r., III PK 19/11 (OSNP 2012 nr 21-22, poz. 258), zgodnie z którym istotne znaczenie ma to, aby uprawnienia do zarządzania zakładem pracy wynikały z istoty zajmowanego przez pracownika stanowiska pracy, w ramach którego kieruje on daną jednostką organizacyjną i wykonuje w jej imieniu przyznane tej jednostce organizacyjnej na podstawie aktów ustrojowych, zastrzeżone dla pracodawcy czynności z zakresu prawa pracy, polegające między innymi na zatrudnianiu i zwalnianiu pracowników. Z kolei, w wyroku z dnia 27 stycznia 2016 r., III PK 64/15 (LEX nr 2002512) przyjęto, że decydujące znaczenie dla oceny, czy dana osoba jest pracownikiem zarządzającym w imieniu pracodawcy zakładem pracy (art. 128 § 2 pkt 2 k.p.), a tym samym nieobjętym zasadami wynagradzania obowiązującymi na podstawie regulaminu wynagradzania, ma posiadanie przez nią uprawnień do zarządzania zakładem

pracy, w tym wykonywania czynności zastrzeżonych dla pracodawcy w sprawach z zakresu prawa pracy. Nawet pobieżna lektura pisemnych motywów zaskarżonego wyroku wyraźnie wskazuje natomiast, że Sąd drugiej instancji w pełni respektował taki właśnie sposób rozumienia art. 128 § 2 pkt 2 k.p., uwzględniając go przy dokonywaniu oceny prawnej poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych, z których jednoznacznie wynika, że powód po odwołaniu go z funkcji prezesa zarządu nie wchodził już w skład kolegiального organu zarządzającego skarżącym Przedsiębiorstwem (posiadającym wszak status prawny spółki prawa handlowego) i choć nadal pobierał wynagrodzenie w niezmienionej wysokości, a w świadectwie pracy określono jego stanowisko jako stanowisko prezesa zarządu, to jednak faktycznie nie wykonywał żadnych czynności, które są atrybutami pracownika zarządzającego. Utracił bowiem nie tylko prawo do reprezentacji skarżącego, ale także wszystkie inne uprawnienia związane z prowadzeniem spraw Spółki oraz nie miał żadnego wpływu na jej działalność. Uprawnienia te przejęła bowiem osoba, która została powołana na stanowisko „nowego” prezesa zarządu.

Końcowo wypada też podkreślić, że zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, co oznacza, że w przypadku poddania skargi kasacyjnej merytorycznemu rozpoznaniu i tak musiałby uwzględnić owe ustalenia przy rozpatrywaniu podniesionych w tej skardze zarzutów naruszenia przepisów prawa materialnego stanowiących rzeczywistą podstawę prawną rozstrzygnięcia co do istoty sprawy.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, iż skarżący nie wykazał potrzeby rozpoznania jego skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., a w odniesieniu do kosztów postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 w związku z § 9 pkt 2 i § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, orzekł jak w sentencji swojego postanowienia.

